

דף יט:

עין משפט א.

יו"ד סימן קי סעיף ג.

ג. ד. תשע חנויות מוכרות בשר כשר^א וחנות אחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה לקח הרי זה אסור^ב שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי^ג.

אבל בשר הנמצא בשוק^ד או ביד עכו"ם^ה מותר כיון שרוב החנויות

א. מברייתא בפסחים דף ט', ובנדה דף י"ח, וכתובות ז'.

ב. ואפי' לקח חתיכה שאינה ראויה להתכבד, ב"י בשם הרשב"א.

ה"ה אם היו מוחזקות בעיר שיש עשר חנויות שמוכרות שחוטה ולקח מאחת מהן ואח"כ נודע שאחת מהן מוכרת נבילה ג"כ אסורה החתיכה. ש"ך ס"ק י"ד מספק מבדק הבית מהרא"ה, אמנם הר"ן והתוס' ס"ל דאינו אסור אלא מכאן ואילך אבל למפרע אם לקח קודם שנודע שיש איסור בכלל או חנות שמוכרת נבילה מותרת החתיכה, וכן הסכים הפר"ח סוף אות י"ג, ולענין דינא בהפ"מ יש להקל.

ג. זה נלמד בב"ק דף מ"ד ע"ב ובכתובות ט"ו ע"ב מפסוק ד'וארב לו וקם" פרט לזורק אבן לחבורת אנשים שעמדו שם ט' ישראלים ואחד עכו"ם שפטור משום ספק נפשות להקל, ואע"ג דרוב ישראלים היו מ"מ הו"ל קבוע וכמחצה על מחצה דמי. ש"ך ס"ק ט"ו. ודע דמה שקימ"ל שקבוע כמחצה על מחצה בין לקולא בין לחומרא כגון ט' חנויות מוכרות נבילה ואחת מוכרת שחוטה ולקח ואינו יודע מאיזה לקח הוי כמחצה על מחצה ולא אסורה החתיכה אלא משום ספיקא ולא אומרים דהולכים אחר הרוב, וכך במפורש בכתובות שם. ש"ך שם. ומ"מ בכה"ג אם תפול חתיכה זו באחרים הכל אסור ואינו ניתר משום ספק ספיקא כיון שכאן מדינא אסורה החתיכה, אבל ברוב חנויות דהיתר ולקח מאחת מהן ונתערב באחרים מותרים מטעם דכל הדין של קבוע חידוש הוא שהרי יש רוב היתר לא כן להיפך ואין לך בו אלא חידושו. כ"כ הנ"י שם. כף החיים אות ל"ו. ואם ט' נבילה ואחת כשרה הפוך הדין דבלקח אסור מכח "ספק" דקבוע כמחצה על מחצה אבל בפירש הוי ודאי נבילה דמרוכב פריש.

ד. אפי' חתיכה הראויה להתכבד. ש"ך ס"ק ט"ז.

ואפי' נמצא קרוב לנבילה דרוב וקרוב הלך אחר הרוב, ב"י בבד"ה בשם רי"ו. כף החיים אות ט"ל.

ה. ואם לקחו קטן דינו כלקחו עכו"ם, כ"כ הרוקח בסי' ת"ף. ש"ך ס"ק י"ח. וכתב הפר"ח דאם נמצא ביד קטן חריף דינו כנמצא ביד גדול. והטעם דכל זמן שאנו רואים אותו ביד עכו"ם או ביד קטן לא חייבים לברר ולשאול לו כל זמן שלא ראינו שיצא מהחנות,

מוכרות בשר כשר, וכל דפריש מרובא פריש^י. וזהו דין תורה אבל חכמים אסרוהו^ז אע"פ שכל השוחטים וכל המוכרים ישראל.

מה שאומרים כל דפריש מרובא פריש היינו שלא פירש לפנינו^ח או הגה:

אבל בנמצא ביד גדול או ביד קטן חריף כשהוא לפנינו מחוייבין לשאול לו דאיכא לברורי וע"כ אסור. כף החיים אות מ"א.

אם לקח מכל חנות חתיכה כגון משבעה חנויות מתוך העשר ואינו יודע אם חתיכה אחת היא מחנות הנבילה אם הם חתיכות הראויות להתכבד אסורות אבל בלי זה בטלה חתיכת האיסור ברוב דיבש ביבש חד בתרי בטיל. כ"כ הפר"ת בסוף אות י"א.

ו. דכיון שנייד הולכים אחר הרוב דהשתא לאו קבוע הוא. כ"כ רש"י בחולין צ"ה ע"א. ש"ך ס"ק י"ט.

ז. משום בשר שנתעלם מן העין, כמו שנתבאר בסי' ס"ג, ושם הרמ"א כתב דיש להקל ע"ש.

ומה שאנו אומרים כל דפריש מרובא פריש היינו שלא פירש לפנינו אבל פירש לפנינו הוי כאילו לקחו בידו משום דהספק נולד במקום הקביעות. כ"כ הש"ך בס"ק כ"א. והפר"ת באות י"ט.

ובקבוע אפי' מין במינו הוי ליה כמחצה על מחצה. ובפירש אפי' שלא במינו אמרינן מרובא פריש. ש"ך שם.

ח. ודעת הר"ן בפג"ה שאע"פ שראה אותו פירש מן הקבוע מדינא שרי, דמדאורייתא לא מיקרי קבוע אלא במקום קביעותו אלא שחכמים גזרו כשראהו פירש מן הקבוע גזירה שמה יקח מן הקבוע, אבל בסה"ת בסי' נ"א כתב דאם פירש אחד לפנינו אסור מן התורה כאילו לקחו הוא בידו, וכן דעת הרוקח בסי' ת"פ וכ"נ דעת הרשב"א, וכן דעת התוס' בפסחים לגבי ט' צבורין וכן עיקר, וכן כתב הפר"ח והש"ך בס"ק כ"ב, ודלא כהב"ח.

בט' חנויות כשרה ואחת נבילה ופריש דהולכים אחר הרוב אפי' יש בחנות הנבילה יותר בשר מכל הט' חנויות של הכשרות ג"כ מותר, כ"כ הר"ן והישועות יעקב כאן בשו"ע אבל בכינת אדם בשער הקבוע סי' ט"ז כתב דבכה"ג אזלינן בתר רוב בשר.

ולענין הלכה כתב בזבחי צדק דאזלינן לחומרא בתר רוב בשר וכן בתר ט' חנויות, וכן אם יש ט' חנויות נבילה ואחת כשירה ובכשירה יש רוב בשר יותר מכל חנויות הנבילה ופירש הולכים ג"כ לחומרא ואסור, וכל זה לדעת המתירין בשר שנתעלם מן העין, אבל לדעת השו"ע שאסור מצד בשר שנתעלם מן העין אין נפ"מ. כף החיים אות מ"ח.

אם יש בחנות אחת חתיכות ידועות של איסור ובמקום אחר הרוב דהיתר ופירשה חתיכה אחת ועדיין בתוך החנות ולא ידוע ממי פירשה בזה לא אמרינן כל דפריש מרובא פריש כיון שעדיין בתוך החנות יש לה דין קבוע כמחצה על מחצה ואסורה, מבינת אדם. בכף החיים אות מ"ט.

כשראה שהעכו"ם לקחו מהחנות דהוי כאילו הוא לקחו בידו.

עין משפט ב. יו"ד סימן סג סעיף א ב

א. בשר נמצא בשוק הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש^ט, ע"כ אם היו רוב המוכרים גוים אסור ואם הרוב ישראל מותר.

ה"ה בשר הנמצא ביד גוי ולא נודע ממני לקחו אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר, וכל זה מדין תורה אבל אמרו חכמים^י כל בשר הנמצא בין בשוק בין ביד הגוי^כ אפי' כל המוכרים ישראל וכל השוחטים ישראל אסור.

ב. אפי' בישראל הישראל הבשר והניחו בביתו ונעלם מן העין אסור אלא א"כ היה בו סימן^ל או שהיה לו בו טביעת עין^מ ומכירו ודאי או שהיה צרור^נ וחתום.

חתיכה שהותרה אחרי דין כל דפריש מרובא פריש גם אם חזרה למקום הקביעות ואנו מכירים אותה אינה חוזרת לאיסור אחרי שהותרה. כף החיים אות ג'.

ט. מגמ' חולין דף צ"ח. דאזלינן בתר רובא דכתיב אחרי רבים להטות, ומגמ' חולין י"א ע"א.

י. מגמ' חולין צ"ה ע"א, אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור, ופי' רש"י הטעם שמא נתחלף בנבילה.

כ. ואפי' ידוע בודאי שהגוי קנה מישראל בשר כשר ג"כ אסור מטעם הנ"ל. ש"ך ס"ק ה'. ואפי' בהמה שלמה יש בה דין בשר שנתעלם מן העין. כ"כ הפר"ח ודלא כהש"ך בס"ק ו'.

ל. וניקור הוי סימן, כמבואר בסי' קי"ח סעיף ה'. או מצא רגל חתוך בפרסותיו כנהוג בין ישראל לעשות כן לפני מליחה.

מ. כאן אפי' עם הארץ נאמן בטביעות עין. ט"ז ס"ק א'. וש"ך ס"ק ז'. ואפי' אשה נאמנת בטביעות עין אבל לא קטן.

נ. וכשאין חשש חילוף ע"י עכו"ם מותר בצרור לבד וכ"ש בחתום. כף החיים אות י"א.